

Entrevista

Maria del Mar Bonet: El vent als cabells i un abril a l'esguard

Si Na Maria del Mar Bonet no fos un ésser, seria vent. I arrossegaria al lindar del principi de la fi, frec a frec amb l'esperança, la pols deliquiescent dels objectes. Na Maria del Mar Bonet duu el vent enredat als cabells, el transforma en gestos i el modula en les cançons.

—Crec que el vent s'emporta moltes coses. El vent neteja. Però no m'havia adonat mai que tingué tanta importància per a mi.

**"Jo seré nigul qualche dia
i el vent m'emportarà a algun lloc.
Jo seré terra un dia
i de mi naixerà el xiprer.
I per la finestra del jardí
l'heura entrarà a poc a poc
i abraçarà els meus vestits
i els omplirà de flors."**

Cançó de la Bona Mort. Na Maria del Mar, com molts altres poetes, vitals, fonamentalment vitals i existencialistes, viu de cara a la mort. Com Gabriel Ferrater, el poeta de les dones i els dies, dels estius grocs i de les solituds aclaparadores, que va culminar una sensació d'amor i de mort en un poema molt curt que comença dient: "Quan els cucs faran un sopar fred amb el meu cos trobaran un regust de tu..."

—La mort hauria de ser una cosa més, acceptada, i potser jo no la tinc encara acceptada del tot. Poèticament em suggereix moltes coses: fugim de la mort, fugim de la naturalesa quan caminem, quan anem contra el vent. Morir és prendre part de tot això. És fondre's amb la Naturalesa, tornar a la Naturalesa. No m'agrada la mort; vull, però, acceptar-la d'una manera més estimant-la que rebutjant-la.

—Aleshores per a tu la Naturalesa és un tot, del qual provenim, al qual tornem i en el qual hi tenen participació i cabuda totes les petites coses de l'existència.

—La Naturalesa té molt valor per a mi. Sobretot vivint a una ciutat. De petita vaig passar al camp moltes temporades i també hi vaig viure tota l'adolescència. La Naturalesa és molt important per a mi. Ho és.

**"No trobaràs la mar
la mar fa temps que va fugir
un dia se'n va anar
i em va deixar aquí."**

Na Maria del Mar Bonet va actuar al Palau el darrer 16 d'abril —és la tercera vegada que ho fa— i va presentar tres cançons: "De Bressol", "No sé com acabarà" i "Abril". Aquesta va ser la més aplaudida i sentida per la gent. No cal explicar per què.

—El Palau és com una prova, que és interessant passar.

I el 27 d'abril Na Maria del Mar Bonet cantà a l'Olympia amb l'Ovidi Montllor,

—A l'Olympia vaig cantar davant d'un públic molt nombros, molt més nombros que fins ara. Però el que fa més por és la responsabilitat de la gravació en directe. —¿Que valors més en un artista, la professionalitat o l'espontaneïtat?

—Hi ha vegades que l'espontaneïtat val per ficar-te el públic a la butxaca. I, a vegades, hi ha coses elaborades, molt estudiades i molt pensades, que també són vàlides. Per a mi aquests dos factors juguen segons la personalitat de la persona que els utilitza, però només fins a un cert punt.

—¿Les teves cançons ho són molt, d'elaborades?

—Bé, n'hi ha que surten molt de pressa, d'altres em costa molt d'elaborar-les. La majoria m'han costat molt. Primer tinc una idea sobre el que m'agradaria dir o el que m'ha interessat en un moment donat. A vegades recullo material, cançons populars, poemes, llibres. Amb la documentació em vaig amarant una mica sobre el tema i surt un amica sol. Això quant al text. I amb la música segueixo camins diferents, però semblants.

—La lletra i la música, les teves cançons, en una paraula, estan profundament arrelades al cançoner mallorquí, al folklore mallorquí, al paisatge i als poetes de Mallorca.

—La cançó popular mallorquina, les expressions populars, com "lliri de bones olors" —que ha derivat a "clavell de bones olors" a la cançó "Abril"—. Aquesta és la meva base inicial, el que jo cantava en un principi, i de fet no ho he

deixat. La música és mediterrània. Feta d'elements mediterranis. Moltes coses lliguen molt amb Mallorca. El factor geogràfic, la influència del factor geogràfic és indubtable.

**"Estic cansat de tu, domini fosc
i tempestat de plana.**

**M'exaltaré damunt els horitzons
i trauré les banderes al desert
de la darrera cavalcada."**

(Lletra de Bartomeu Rosselló-Pòrcel)

—D'altra banda, he musicat fonamentalment Bartomeu Rosselló-Pòrcel, que és un poeta mallorquí.

—En les cançons noves que has presentat m'ha semblat que, sense deixar de banda les arrels populars, estàs evolucionant cap a un altre tipus de música, més àrab, més oriental.

—Bé, intento fer coses diferents. Si això és evolucionar, doncs perfecte.

**"Segadors, segau arreu
que sa madona se queixa
i vós sou blat i jo som xeixa,
mestall de bona llavor..."**

(Cançó popular mallorquina)

—La cançó popular és una font molt important poètica. Per a mi segons quines cançons populars son poesia pura.

—He observat que en les teves cançons no hi ha frases per a ser aplaudides espontàniament. És a dir, frases que colpeixin i que impulsin el públic a demostrar-ho d'una forma unitària. En canvi les cançons populars, per la seva arrel i procedència, són bàsicament revolucionàries...

—Sí, és cert. Però jo l'únic que intento en les meves cançons és fer una cosa digna, sense pactar. Sóc una persona bastant anàrquica. No pretenc que tothom m'aplaudeixi una determinada frase.

—En el cas d'Abril —cançó nova, dedicada al cantant portuguès José Alfonso—, però, la gent va aplaudir molt, i la va repetir al final.

—He fet "Abril" perquè em considero amiga de José Alfonso. La vaig repetir al final perquè és una cançó nova i sempre m'agrada, i vaig veure que tenia molt d'èxit. Sempre m'agrada més cantar coses noves que repetir les velles.

Na Maria del Mar Bonet no va cantar "Què volen aquesta gent?" al Palau.

“De matinada han trucat, són al replà de l'escala. La mare quan surt a obrir porta la bata posada. “Què volen aquesta gent que truquen de matinada?” ”

—Que ens prohibeixin una cançó és un fet en el qual estem immersos i que ens pot passar a tots. De vegades em fa gràcia quan la gent utilitza per valorar-te, i com a punt de referència, el nombre; si són moltes o poques les cançons que tens prohibides.

—¿Quan vas conèixer i què representa José Alfonso?

—Quan vaig anar a Portugal al mes de maig, ell em va venir a veure, després. És un home que treballa amb cançons populars portugueses, amb el cançoner portuguès, i ho fa magistralment. És una persona molt honesta i molt lliure, que ha fet sempre la música que ha volgut, i el que ell pensa.

“Com un ocell posat a dalt de tot d'un arbre Abril vigila el seu temps

alerta que tot canvia. L'herba més petita de les plantes verdeja mentides de bon temps, i el cel ara gris ara bondia. Entre el polsim daurat que fan els plàtans passa la gent indiferent entre espurnes vives i ferides canta i ajuda el vent. Un Abril em va portar per l'aire una cançó, el meu amic la cantava, també la vull cantar jo. Ai Abril, mes amorós, aire de llum, vol de llavors.”

—¿Què en penses, de l'experiència portuguesa que va començar el 25 d'abril de 1974?

—Que és molt interessant. Però m'agradaria ser-hi. A vegades ací ens deixem portar pels sentiments i en tenim una idea diferent. Portugal és un país molt complex. Hi ha tants elements en contra! L'experiència portuguesa no és fàcil, és molt complicada. L'eufòria no hi pot ser. Hi ha de ser una preocupació constant. De tota manera, que un país hagi canviat

així, sense massa sang ni massa esqueix, val tot l'or del món.

“Que mos durà el riu d'Abril dins el corrent aigua neta, aigua bruta bones hores o mal temps. Seran de mort o de vida aquestes flors, jo vull la del meu amic, clavell de bones olors. Estimat no estiguis trist si te costa alenar, si no ens ha canviat el març un bon abril ho farà. Ai abril, mes amorós, aire de llum, vol de llavors.”

Una experiència que, com diu Na Maria del Mar, val tot l'or del món. Una experiència que, com diu Na Maria del Mar, bé val un clavell de bones olors col·locat a la boca d'un fusell. I Na Maria del Mar, aquesta dona, tímida, impulsiva, tendra i vital, se'n va amb el vent als cabells i un abril a l'esguard. o LAURA PALMÉS